

UNIwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

KATEDRA I KLINIKA NEUROLOGII WIEKU ROZWOJOWEGO

ul. Przybyszewskiego 49
60-355 Poznań

tel.: 603136209

e-mail:

ewagajewska@ump.edu.pl

**Recenzja rozprawy na stopień doktora nauk medycznych i nauk o zdrowiu
w dyscyplinie nauki o zdrowiu**

mgr Michał Sokół

**Tytuł pracy: Wczesna interwencja – możliwości diagnostyczne i
usprawniające w obszarze fizjoterapii**

Promotor: prof. dr hab. n. med. Ewa Maria Pilarska

**Wydział Nauk o Zdrowiu z Instytutem Medycyny Morskiej i Tropikalnej,
Gdański Uniwersytet Medyczny**

Ocena strony formalnej

Strona formalna, forma

Przedstawiona do oceny praca jest zgodna z wymogami stawianymi rozprawom doktorskim. Praca oparta jest na cyklu pięciu publikacji oraz streszczenia z wystąpienia opisujących pacjentów z różnymi zaburzeniami wieku rozwojowego. Prace zostały opublikowane w czasopiśmie polskich i zagranicznych oraz jako doniesienie z konferencji naukowej.

Zgodność treści z tematem określonym w tytule

Praca stanowi cykl publikacji, które są zgodne z tematem zamieszczonym w tytule. Pierwsza z nich to praca kazuistyczna opisująca możliwości diagnostyczne oraz terapeutyczne u pacjentki z zespołem Blounta. Kolejne prace poświęcone są artrogrypozie oraz deformacją czaszki, ukazany jest aktualny stan wiedzy, postępowanie diagnostyczne oraz fizjoterapeutyczne. Autor w swoim cyklu zawarł wystąpienie w ramach European Bobath

Tutors Association Congress na temat wczesnej stymulacji sensoryczno- motorycznej wpływającej na jakość spontanicznej motoryki- opis przypadku. Dużą wartość stanowią prace opisujące globalne wzorce ruchowe wg Prechtla, jedna z nich jest pracą poglądową kolejna oryginalną. W obu tych pracach Pan mgr Michał Sokołów jest pierwszym autorem.

Układ Pracy

Na rozprawę doktorską składa się wprowadzenie, cel, omówienie prac oraz wystąpienia na międzynarodowej konferencji. Całość podsumowują dwa wnioski wynikające z celu pracy oraz streszczenie. Wszystkie informacje przedstawione są w języku polskim i angielskim. Do pracy dołączone są wszystkie publikacje.

Uwagi krytyczne

Wprowadzenie oraz dalszej części pracy zawiera zdania, które wymagają uszczegółowienia takie jak np. str. 8 rozpoznanie oraz wspieranie zasobów.... lub Podstawą do zgłoszenia się do działań Ośrodka Wczesnej Interwencji- wielospecjalistycznej placówki, zapewniającej opiekę, są różne powody, wiążące się z wystąpieniem potencjalnych przeszkód, mogących wpływać na trajektorię rozwojową dziecka, jego opiekunów, rodzeństwo itd. Poprawy wymaga interpunkcja.

Ocena merytoryczna rozprawy

Znaczenie naukowe i oryginalność podejmowanego tematu

Zachowania motoryczne opierają się na spontanicznej, wzorcowej aktywności ruchowej. Oznaki opóźnienia motorycznego czy nieprawidłowości w osiągnięciu kamieni milowych mogą być spowodowane zaburzeniami motorycznymi lub innymi problemami rozwojowymi. Objawy te mogą być niespecyficzne, ale wczesne ich wykrycie ma podstawowe znaczenie dla wdrożenia właściwej interwencji. W porę rozpoczęte interwencje (fizjoterapia) mogą zapobiegać opóźnieniom rozwojowym lub je minimalizować, a także przeciwdziałać niepotrzebnym wtórnym skutkom zaburzeń motorycznych. W celu ułatwienia wczesnego wykrywania problemów ruchowych i opóźnień rozwojowych zaleca się stosowanie wystandaryzowanych metod oceny, które dostarczają bardzo wartościowych informacji w porównaniu z samą obserwacją kliniczną. Pan magister Michał Sokołów ukazał możliwości prowadzenia diagnostyki funkcjonalnej oraz terapeutyczne w różnych jednostkach

chorobowych. Ważne dla przedstawionej rozprawy doktorskiej była analiza prowadzenia wczesnej interwencji co dla rozwoju psychomotorycznego w pierwszych latach życia dziecka jest bardzo istotna. Diagnostyka Prechtla wykorzystana w dwóch ostatnich artykułach oraz wystąpieniu jest niezwykle wartościowa. Wiemy z wcześniejszych badań opisanych przez innych autorów takich jak np. Novak, że przed ukończeniem 5 miesiąca życia dużą trafność prognostyczną wczesnej diagnozy mózgowego porażenia dziecięcego wykazuje General Movements (GMs 98% czułości), MRI (86-89 % czułości) oraz the Hammersmith Infant Neurological Examination (HINE 90 % czułości).

Badania nad interwencją terapeutyczną z użyciem narzędzia diagnostycznego Prechtla jak dotąd nie zostały opisane. Z punktu widzenia fizjoterapii trudno jest dzięki takiej obserwacji pacjenta wyznaczyć cele terapeutyczne a tym samym zaplanować fizjoterapię. Jednak w pracy gdzie głównym autorem jest pan magister Michał Sokołów podjęto taką próbę, przeanalizowano 12 niemowląt pacjentów Ośrodka Wczesnej Interwencji w Gdańsku, u których przeprowadzono odpowiednią fizjoterapię i oceniono zmianę w motoryce typu fidgety.

Przejrzystość pracy i postawionych celów

W początkowej części pracy jakim jest wprowadzenie Doktorant przedstawia zagadnienie Wczesnej Interwencji odnosząc się do założeń fizjoterapii/rehabilitacji opisanych przez Profesora Wiktora Degę. Następnie ukazuje cele wczesnej interwencji, które ukierunkowane są na profilaktykę, określenie i minimalizowanie ograniczeń, poprawę funkcjonowania, przewidywanie i zapobieganie pogarszaniu się stanu dziecka czy na adaptację środowiska do potrzeb dziecka. W dalszej części Pan magister Michał Sokołów opisuje kto najczęściej korzysta ze wsparcia w ramach Wczesnej Interwencji. Bardzo istotna jest informacja dotycząca diagnostyki, która musi być oparta na Evidence Based Medicine/Physiotherapy.

Autor przedstawionej rozprawy doktorskiej stawia dwa główne cele:

1. Analiza możliwości fizjoterapeutycznych w zakresie placówki Ośrodka Wczesnej Interwencji
 2. Ocena wpływu klinicznych narzędzi diagnostycznych na kontrolę i przebieg fizjoterapeutycznego procesu usprawniania dziecka w programie Wczesnej Interwencji.
- Oba cele zostały zrealizowane w ramach pięciu publikacji oraz jednego wystąpienia w latach 2014-2021.

Ocena materiału badawczego, liczebności, metod doboru

W bardzo syntetyczny sposób doktorant ukazał w kilku publikacjach możliwości diagnostyczne oraz terapeutyczne u pacjentów z różnymi jednostkami chorobowymi.

Pierwsza to opis przypadku dziewczynki z chorobą Blounta, która charakteryzuje się asymetrycznym spowolnieniem procesów wzrostowych kości w jej tylnoprzyśrodkowym przedziale. Współautor pracy ukazał sposób postępowania fizjoterapeutycznego rozpoczętego w wieku trzech miesięcy, który według wielu jest bazą dalszego prawidłowego rozwoju motorycznego. W wieku 16 miesięcy, kiedy zdiagnozowano zespół Blounta zastosowano specjalistyczne zaopatrzenie ortopedyczne- ortezy typu KAFO. Dzięki szybkiej diagnozie, prawidłowo prowadzonej fizjoterapii oraz odpowiednio dobranym ortezom całe leczenie zakończyło się sukcesem.

Uwagi do przedstawionego streszczenia pracy:

Istnieją dwa podejścia lecznicze do choroby Blounta- nieprawidłowości stylistyczne

Str. 14 W części opis przypadku- zamienić słowo waga na masa urodzeniowa

Apgar- 5 w pierwszej minucie zamienić na punktacja w skali według Apgar wynosiła 5 w pierwszej minucie życia

W bardzo krótkim czasie, wzorzec chodu dziecka- zmienił się- niepoprawna interpunkcja

Str. 14 Po okresie 12 miesięcy od wprowadzenia KAFO- dodać ortez typu....

Druga publikacja to praca poglądowa opisująca artrygrypozę, która jest niejednorodnym zaburzeniem charakteryzującym się niepostępującymi przykurczami wewnątrzstawowymi, które mogą być rozpoznane zaraz po urodzeniu. Autorzy dobrze scharakteryzowali tę jednostkę chorobową zamieścili w pracy klasyfikację, etiologię, możliwości diagnostyczne i terapeutyczne.

Uwagi do przedstawionego streszczenia pracy:

Str. 16 Niejasne jest zdanie: MRI zapewnia również bardziej precyzyjny wgląd w zakresie zniekształceń związanych z układem ruchu

Str. 17 Interpunkcja : Niemniej, interwencje chirurgiczne w rozpoznaniu AMC są przeprowadzone dość często- tutaj, zadaniem....

Trzecia publikacja to również artykuł poglądowy ukazujący różnego rodzaju deformacje czaszki występujące u małych dzieci. Pan magister, który jest jednym z współautorów pracy

koncentruje się na opisie deformacji, czynnikach ryzyka doprowadzających do tych zaburzeń oraz terapii.

Uwagi do przedstawionego streszczenia pracy:

Str. 18 W zakresie działań fizjoterapeutycznych znajdują się min. mobilizacje tkankowe, techniki osteopatyczne- czy w takim razie doktorant uznaje iż techniki osteopatyczne to rodzaj fizjoterapii???

Czwarta praca ukazuje informacje z zakresu oceny globalnych wzorców ruchowych wg Prechtla. Doktorant, który jest pierwszym autorem tej pracy opisuje prawidłowe i nieprawidłowe wzorce ruchowe wg Prechtla, czynniki ryzyka doprowadzające do zaburzeń w rozwoju motorycznym. Praca ta wraz z kolejną, opisującą możliwości terapeutyczne oraz streszczeniem z wystąpienia, stanowi jeden cykl analizujący wczesną diagnostykę za pomocą globalnych wzorców ruchowych i interwencję.

Uwagi do przedstawionego streszczenia pracy:

Str. 20 zastąpiłabym wszystkie anglojęzyczne nazwy polskojęzycznymi: poor repetoir, cramped- synchronized, chaotic itd.

Pierwszy odnosi się do dziecka przedwcześnie urodzonego i w wieku terminu porodowego- zdanie mało czytelne należy zmienić na i urodzonego o czasie....

Str. 20 Wiele błędów interpunkcyjnych np. Drugi- skupia się na..... należy myślnik zastąpić przecinkiem.

Str. 21 Tzw. wczesna interwencja- od tzw. nie rozpoczynamy zdania

.....skutków atypowego rozwoju motorycznego na aparat ruchu- styl.

Wystąpienie w ramach kongresu European Bobath Tutors Association to opis dwójki dzieci, gdzie za cel postawiono ocenę zmian w jakości motoryki spontanicznej bezpośrednio po stymulacji sensoryczno- motorycznej zgodnej z założeniami wczesnej stymulacji rozwoju według koncepcji NDT Bobath. Autorzy wystąpienia wykazali zmiany jakościowe globalnych wzorców ruchowych bezpośrednio po zastosowanej stymulacji u obu pacjentów, zaznaczyli jednak iż był on różny.

Uwagi do przedstawionego streszczenia:

Niejasne jest zdanie: oceny dokonano na podstawie nagrań video wykonanych bezpośrednio przed oraz po terapii- jakiej oceny?, kiedy dokładnie dokonano tej oceny, w jakim wieku?.

Ostatnia publikacja gdzie Pan magister Michał Sokołów jest pierwszym autorem to praca badawcza. Została ona opublikowana w czasopiśmie Early Human Development, opisuje grupę niemowląt poddaną wczesnej diagnostyce wg Prechtl'a a następnie interwencji fizjoterapeutycznej. Praca ta dokumentuje natychmiastową, pozytywną zmianę w motoryce typu figety, która korelowała z poprawą w obszarze wzorców posturalnych (kontrola głowy, tułowia).

Na zakończenie rozprawy doktorskiej Autor sformułował dwa wnioski, które trafnie odpowiadają na postawione cele pracy. Uważam iż podpunkty przy każdym wniosku nie są konieczne.

Podsumowanie

Krytyczne uwagi nie umniejszają wartości rozprawy doktorskiej, praca jest spójna opisuje wczesną diagnostykę oraz interwencję, ma istotne znaczenie praktyczne szczególnie w procesie postępowania fizjoterapeutycznego.

Stwierdzam, że przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska mgr Michała Sokołowa pt.: „Wczesna interwencja – możliwości diagnostyczne i usprawniające w obszarze fizjoterapii” spełnia wymogi określone w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 roku w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (rozdział 1, §6 ust. 3).

Wnioskuje do Kolegium Nauk o Zdrowiu z Instytutem Medycyny Morskiej i Tropikalnej, Gdański Uniwersytet Medyczny o dopuszczenie mgr fizjoterapii Michał Sokołów do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Dr hab. Ewa Gajewska
14853
FIZJOTERAPEUTA
Ewa Gajewska